

Informace z Komoditní rady pro obiloviny a olejniny ze dne 30. 7. 2025

5.8.2025 - | Akademie věd České republiky

Předseda komoditní rady Martin Volf konstatoval, že tak pomalý postup žní jako letos zažili pěstitelé v Česku naposledy v roce 2013. Podle dat žňového zpravodajství k 28. červenci byla sklizena pouhá pětina výměry obilovin a třetina ploch osetých řepkou. Sklizeň zpomaluje deštivé počasí, porosty nelze sklízet, některé nejsou ještě zralé. Zároveň tím dochází ke zvyšování produkčních nákladů, přejíždí se do jednotlivých plodin, vznikají ztráty a obiloviny ztrácejí kvalitu. Pokud budou přeháňky pokračovat, může to mít vliv také na kvalitu obilovin a porůstání řepky.

Navzdory mrazům a suchu na jaře, deštivému počasí od června ale pěstitelé hodnotili výnosy a kvalitu zatím jako dobrou. Výnosy základních obilovin se pohybují nad úrovní 5letého průměru. Řepka dosahuje výnosů kolem 3 t/ha, což je lepší než loni, ale zatím mírně horší, než je 5letý průměr. Komoditní rada na základě statistických údajů předpokládá, že letošní produkce obilovin na zrno se bude pohybovat na úrovni kolem 7,8 milionu tun, přičemž aktuální zásoby činí 1,3 milionu tun, ale výrazně klesly zásoby pšenice. Z tohoto objemu bude k využití na domácím trhu 4,7 milionu tun a téměř 3,1 milionu tun by mělo být vyvezeno do zahraničí. Z toho pšenice, která je dominantní obilovinou na českých polích, by měla dosáhnout produkce 4,8-4,9 milionu tun a stav zásob k 30. červnu 2025 klesl o třetinu na 519 tisíc tun. Odhadovaná domácí spotřeba je 2,55 milionu tun a na export by mělo směřovat 2,4 milionu tun. Produkce hlavní olejniny řepky by měla dosáhnout 1 milionu tun, což nepokryje domácí zpracovatelské kapacity.

Situace v Evropě je podobná té v Česku. Pěstitelé napříč kontinentem se potýkali s nedostatkem vody v půdě v únoru, březnu a dubnu. Střední Evropu následně zasáhlo několik vln silných jarních mrazů. Sklízet se začalo načas, ale žně rovněž zpomalují kvůli deštivému počasí. Výnosy obilovin zatím spíše překvapivě dobré. U řepky došlo vlivem počasí k většímu poškození a odhadovaný výnos je tedy zatím spíše podprůměrný. Jsou plodiny, kterým deštivé počasí naopak prospívá, jako je například kukuřice.

Světová produkce pšenice by měla podle odhadu organizace International Grains Council letos dosáhnout 808 milionu tun, což je nejvyšší hodnota za posledních více než pět let. V Evropě se očekává produkce pšenice na úrovni 137 milionu tun, v Číně 142 milionu tun, v Indii 118 milionu tun, v Rusku 84 milionu tun a ve Spojených státech 52 milionu tun. Na francouzské burze MATIF cena pšenice od února zažila pokles až do května, od června cena stagnuje. Pro růst cen pšenice na burze i spotovém trhu nyní neexistují téměř žádné fundamentální faktory. Světovou produkci kukuřice odhaduje International Grains Council na 1 276 milionu tun, což je také nejvíce za posledních více než 5 let. Rovněž cena této komodity na burzách klesla.

K situaci olejin. Odhady produkce řepky v Evropské unii se liší. Organizace Oil World ji odhaduje na 20 milionů tun, Americké ministerstvo zemědělství předpokládá téměř 19,5 milionu tuny a Evropská komise 18,9 milionu tun, v čemž se shoduje s International Grains Council (18,8 mil. tun) a údaji z Eurostatu (18,65 mil. tun). Produkce řepky v EU bude tedy pravděpodobně 18-18,7 mil. tun. V další významné producentce zemi Kanadě, která je zároveň největším světovým exportérem, by letošní produkce řepky měla dosáhnout podle Oil World 18,7 milionu tun. To je nejméně za poslední tři roky a očekává se i menší objem na vývoz. Nicméně sklizeň bude probíhat až v září a říjnu.

S hodnocením letošní sklizně je ale třeba počkat až na její úplný konec. Kromě počasí ji může ovlivnit celá řada dalších faktorů. Čeští pěstitelé opakovaně poukazují na problémy způsobené zákazy přípravků na ochranu rostlin, za které neexistují efektivní povolené alternativy. Například škůdce blýskáček řepkový získal v posledních dvou letech téměř stoprocentní odolnost vůči pyrethroidům, přitom v minulosti s jeho škodlivostí žádné významné problémy nebyly.

Situaci na trhu pak může ovlivnit celá řada dalších vlivů, mezi něž patří vývoj situace na Ukrajině, exportní možnosti Ruska (vývoz pšenice), zavádění exportních cel. Ukrajina se netají tím, že chce do budoucna posílit zpracovatelské kapacity a chce se více soustředit na vývoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou například oleje. Další otázkou je americká celní politika a kurz dolaru vůči euru. Předmětem diskuze byly odlišné podmínky pro pěstování včetně kontrolních mechanismů na americkém trhu oproti Evropě.

Komoditní rada opětovně upozornila na nadhodnocené aktuální odhady produkce ze strany Ministerstva zemědělství, respektive SZIF. Finální statistické výsledky bývají vždy horší.

Další jednání Komoditní rady pro obiloviny a olejniny při AK ČR se uskuteční v září po ukončení žní, termín bude upřesněn.

Úřad AK ČR

<https://www.akcr.cz/txt/informace-z-komoditni-rady-pro-obiloviny-a-olejniny-ze-dne-30-7-2025>